

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meșină
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cho.
 Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
 ISSN-L 2734 -6889

Tudor Vladimirescu – 1821

Prof. univ. Dr. Mircea POPA

Evenimentul central al anului 2021 este fără îndoială evocarea mișcării populare conduse de Tudor Vladimirescu, al doilea om ieșit din popor, care, după Horea, a încercat să afirme în spațiul național nevoia de dreptate și tratament omenos pentru cele mai de jos pături ale societății, furați și osândiți la o viață de silnicie de ocupanții turci, dar și de boierii hrăpăreți, care au transformat viața țăranilor într-un adevărat infern. .

Într-un moment de ascuțire a contradicțiilor de clasă și de sporire a opresiunii sociale, Tudor Vladimirescu a reprezentat o mare speranță pentru țărănimea munteană, obligată la tot mai multe dări și angarale, la care se adaugă întreținerea unor trupe străine și munca obligatorie pentru boieri. Tudor a arătat într-una din proclamații că boierii „au adunat din toate laturile hoți și oameni de nimic din toate treptele, i-au înavuțit, i-au poleit cu ranguri și cu privileghiurile dobândite și cumpărate cu sângele străbunilor noștri”. Vătaf de plai și căpitan de panduri la Cloșani și Cerneț, apoi avansând în funcții mai

înalte, el n-a uitat de unde a plecat și nici n-a trecut cu vederea faptul că muncind cinstit ani de zile în propria sa țară, el n-a ajuns să strângă mare lucru, deoarece acești haidamaci fără nicio credință și respect pentru muncă au împânzit locurile și au otrăvit viața de zi cu zi a țăranului. Nemaiputând suporta fărădelegile, cu care se ciocnea în permanență în calitate de zapciu, el a ridicat steagul revoltei împotriva regimului corupt fanariot, a boierimii hrăpărețe și a turcilor nesătui. Numindu-se pe sine „chivernisitor al dreptăților”, Tudor s-a adresat poporului cu un discurs însuflețit, prin care chema la răscoală împotriva spoliatorilor. La 23 ianuarie 1821, pe când era la Padeș, el a cerut norodului țării să vină să se înroleze în „Adunarea cea orânduită pentru binele și folosul a toată țara.” Era o chemare nu străină de alte manifestări antiotomane din Balcani, cum erau cele ale grecilor, sârbilor, bulgarilor, care s-au revoltat adeseori, producând numeroase încăierări, ciocniri armate, răzmerițe, pe suprafețe tot mai întinse, și care au slăbit considerabil stăpânirea turcească în regiune. Cu toate acestea, alianța marilor puteri reprezentată de Germania, Austria, Anglia și Franța, considera menținerea imperiului turcesc absolut necesară, pentru a contracara aspirația Rusiei de a prelua rolul hotărâtor în regiune, și dorința acesteia de a ocupa Principatele. Om luminat și demn, Tudor din Vladimiri, care stătuse mai mult de jumătate de an la Viena, și cunoscuse la fața locului urmările războaielor napoleoniene, iar mai apoi citise unele aserțiuni despre drepturile și obligațiile Convenției europene, a socotit că a venit momentul unei răfuiei de anvergură cu boierii necinstiți ai locului, mai ales că și Eteria grecească își făcuse cunoscute nemulțumirile în public. Figură impunătoare de bărbat demn și luptător, de o distincție care cucerea pe oricine, Tudor a ridicat steagul răzmeriței populare în numele unor principii umanitare

foarte bine înțelese. În cea dintâi proclamație spunea: „Nici o pravilă nu oprește pe om de va întâmpina răul cu rău! Șarpele când îți iasă înaintea dai cu ciomagul de-l lovești ca să-ți aperi viața..., dar pe balaurii care ne înghit de vii... până când să-i mai suferim a ne suga sângele din noi ? Până când să le fim robi?”. În următoarea proclamație acest deziderat al emancipării sociale și naționale e și mai clar formulat prin cunoscuta frază cu valoare de sentență: „Patrie să chiamă norodul, iar nu tagma jăfuitorilor!”

Adunând în jurul său tot mai mulți panduri și țărani necăjiți, avându-l ca secretar pe Petrache Poenaru, armia care îi stă alături devine o putere amenințătoare și gata să schimbe regulile feudale învechite. În fruntea unei oști impunătoare al intră în capitală, stabilindu-și tabăra la Cotroceni, pe care o fortifică, completând nevoia de arme și muniții prin stabilirea unor centre de rezistență la Mitropolie, Mihai Vodă, Antim și Radu Vodă, instituind un regim de informații eficient și ținând legătura cu pașalele din Giurgiu, Vidin și Silistra, luând „în scris însoțire de la toți boierii ce se afla în București”. Dându-și seama că victoria sa e puțin probabilă, a încercat o negociere cu turcii, solicitând „un om credincios împărătesc să vie aici, în țară, la București, ca să vază nevoile care le tragem”, astfel ca cererile norodului să fie cunoscute și rezolvate. Veștejind jaful, hoția, nedreptatea, el a proclamat domnia libertății, dreptății, nimicirea răului. Între timp și eteriștii lui Ipsilanti, în care se aflau mulți sârbi, bulgari, albanezi, aromâni pătrunseseră la Iași, apoi veniseră la București și își stabilesc tabăra la Târgoviște, el stăpânind județele de câmpie, în timp ce Tudor pe cele de la munte. Numit de țărani care îl iubeau „Domnul Tudor”, acesta formulează mai multe puncte de discuție, care nu convin unora dintre colaboratorii săi, mai ales că era nemilos cu toți cei care furau de la țărani. Stabilindu-și reședința în conacul de la Golești, la 21 mai se pune la cale aducerea lui la Târgoviște, unde Iordache Olimpiotul l-a predat lui Ipsilanti. Judecat în pripă de un tribunal de trădători, cărora le-a încurcat planurile, aceștia i-au hotărât moartea. Mâna criminală a aparținut grecului Caravia, care l-a împușcat în noaptea de 24 mai, aruncându-i apoi trupul într-un iaz. Lipsite de conducătorul în care credeau, trupele sale s-au răzlețit, iar o parte s-au alăturat eteriștilor. Lipsa de omogenitate și de un ideal care să-i anime, eteriștii au pierdut bătălia de la Drăgășani, luptă în care au pierit și mulți din ostașii săi, iar cei care au reușit să se salveze prin munți, au fost vânați și uciși.

În ciuda înfrângerii mișcării populare conduse de Tudor, turcii au fost siliți să constate că valul de nemulțumiri a cuprins mai toate clasele și păturile sociale și că pentru a-și perpetua puterea trebuie să vină și ei cu unele concesii. Cea mai importantă dintre ele, a fost hotărârea lor de a renunța la domniile fanariote și a reveni la domniile pământene. Apoi trupele turcești, ținute în anii precedenți cu lunile în țară, hrănite și servite de bieții țărani, au fost retrase, unele din drepturile contribuabililor fiind mai atent analizate și reformulate.

Cu anul 1921 începe în țările române epoca modernă.

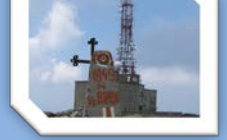
Imaginea lui Tudor, luptătorul pentru dreptate socială și națională a intrat repede în legendă. I s-au închinat poezii, i s-au confecționat balade, iar Domnul Tudor a devenit simbolul celor care s-au identificat cu poporul și s-au jertfit pentru binele acestuia. Versuri precum: „*Pom, pom, pom, eram eu pom*” sau „*Fii, fii, inimă fii/Vii Tudore, vii/ Să ne dai dreptate/ Să ne scoți din strâmbătate!*” Și nu în ultimul rând dorința unanimă: „Să gonească dintre noi/ Și pe turci și pe cioci!”

Două asemenea cântece care i-au fost închinare și imprimare au fost găsite de noi în arhiva Institutului de Lingvistică și Istorie literară „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca, de unde le-am copiat și vi le comunicăm și dumneavoastră pe această cale.

Tudor Vladimirescul, biv vel sluger (adecă fostul mare sluger) și acum zelos mântuitor al doritei patriei de greci, fanarioți s.c.l.

1821, Fevruarie 5, în băjenie

În valuri tot furioase
Și furtuni mult viforoase,
Acest oraș, frumos pământ,
Existând de totdeauna
Fără-ajutătoare mână
De-al protecției cuvânt.

Ajunsesse la o stare
 Cu obștească întristare,
 A se întuneca planitiv,
 Și cel cu-a lui stăpânire,
 Într-o cumplită pornire,
 S-arăta nemilostiv.

Patrioții fiind sumă,
 Dar, ca o cumplită ciumă,
 Apăsând pe cei mai mici,
 Făcea pe zile adeturi
 Feliurimi de avaturi
 Cu streinii de calici!

Și năvălind fără milă,
 Lua hrana cu de-a silă,
 De la subpușii lor frați.
 Fără mică îndurare,
 Cu cumplire foarte mare
 Ca lupii nesăturați!

Până când mila cerească
 Providența cea zeiască,
 A răbda nemaiputând,
 A trimis, cam pe de-o parte,
 Pă un bărbat cu dreptate,
 Patriot cu prea sfânt gând.

Care, luând ș-alți cu sine,
 Spre al obștescului bine,
 Îndată s-a arătat.
 Ca o stea prea luminoasă,
 Într-o noapte-ntunecoasă,
 Patriot adevărat!

Și vrând ca să izbăvească,
 Acum Țara Românească,
 Din jugul ei cel cumplit,
 Viața sa n-o socotește,
 Dragii patrii o jertfește,
 De nimenea nesilit!

Și propuind el dreptate,
 La toți, fără răutate,
 Cu un chip heruvinesc.
 În loc să o respecteze,
 Cu drag s-o îmbrățișeze,
 Sar toți și o izgonesc!

Și p-însuși Vladimirescul,
 Ca viteaz comet, cerescul,
 Ce ne e trimis din cer,

Și s-a ivit azi în lume,
Cu prea slăvitul său nume,
Tudor biv vel sluger!

Ca pă un vrăjmaș prea mare,
Îl hulesc, cu o strigare,
Că e rebelist, cu plan.
Ce amăgește o lume,
Numai de a-și face nume,
Ș-a strânge comori de bani!

Boierii în gură mare,
Strigând, făcând arătare,
Cum că e tâlhar și hoț,
Se îngrijurează foarte
Cu o spaimă pân la moarte,
Și fug, se răspândesc toți!

Cu care a lor urmare,
Aduc lumii spaimă mare
Și cutremur, vai, nespus !
Și pe dată toți se cară,
Din orașe, pe afară,
Toți cu un fel de prepus.

Cum că vine să robească,
Să arză, să jăfuiască,
Ca un cumplit stricător,
Făr-a judeca mai bine,
Că el de alta nu vine,
Decât obștii-n ajutor!

Socotind într-o uimire,
Că vor fi toți cu unire,
La acest gând al lui sfânt.
Ca să saie toți, cu toții,
Fără a se sfii morții
Să scape al lor pământ!

Însă-n loc de mulțumire,
Întâmpină-mpotrivire,
De la mici până la mari.
Și în loc ca să-l primească,
Sar toți ca să-l izgonească,
Ca pă hoții și tâlhari!

Iară boierii ce face?
Când dreptatea nu le place,
Care lor le-a hotărât.
Ce prin puncturi se arată,
Cu o form-nvederată,
De împărați ce s-a-ntărit!

În loc să se-nsuflețească,
Pe subpuși să-i ocrotească,
Și să-i ție toți pe loc.
Să stea și să cerceteze,
Ca să se înștiințeze,
Prin cuviincios mijloc!

Ce e curgerea pricinii
A aceștii răzvrătirii,
Ca boieri adevărați.
Numărând drept datorie
A muri cu bucurie,
Pentru patrioți și frați!

Ei întâi, cu-a lor pornire,
Făcură o răzvrătire,
Foarte jalnică la toți.
În vremea scăpărtăciunii,
Și obșteștii mahniciunii,
Zicând că-i frică de hoți!

Înșiși hoți fiind, în faptă,
Hoți pă cei drepti îi arată,
Lucru prea vrednic de râs!
Și văzând așa dreptate,
Dau cu gloanțe și obate,
Fără milă, fără păs!

Bravo, Tudore, viteze,
Dumnezeu să te-nzileze,
Carele te-au însuflat.
A te arăta în faptă,
Cu ajutorință dreaptă
Patriot adevărat!

Vrednice sânt ție toate,
Laude de țeri, de gloate,
Și cununi, mulțimi de flori,
Făcute de frumușele,
De române tinerele,
Feciorite și feciori!

Și c-un chip de mulțumire,
Pentr-a patrii izbăvire,
Tot cântând și dănuind,
Capul să-ți încununeze,
Numele să-ți lumineze,
Să rămâie viețuind!

De acum până-n vecie,
Cu mare statornicie,

Înălțându-ți s-andriant,
Tot cu aur poleindu-l,
Peste tot împodobindu-l,
Cu pietriș de diamant!

Numele să-ți prăznuiască,
Toată Țara Românească,
Ca unui izbăvitor.
Că te-ai arătat îndată
Cu mijlocire ciudată,
Neputinței ajutor!

Dar-ar Dumnezeu să fie,
Veacul aurit să vie,
Cu tot binele deplin.
Ca să se mai veselească
Biata Țara Românească,
Acum și în veci, amin!

II. Jălirea necuviincioase morți a heroului româniei, 1821, august 15

Ceriule! Cum nu ți-e milă,
De lăsași să piară cu silă,
De luciafăr luminos,
Ce până să nu răsară
Spre apus îl mână iară
Un nor prea întunecos.

Și de era ca să spuie,
Norilor să se supuie,
Pentru ce, dar s-a ivit?
Pentru ce iar să se atingă,
Spre apus și să se stingă,
Plângând totul c-a pierit?

Pentru ce, spre scăpătate,
Să alerge așa tare,
La răsărt fiind ajuns?
De ce numai să lucească
Și îndată să lipsească,
Să rămâie-n veci ascuns?i

De ce raze luminoase,
Cu ziceri prea mult frumoase,
Orzondului a-ntins?
Când era să nu rămâie,
Ci apusulu i să-l mâie,
Un nour negru ce l-a stins?

Mai pe urmă, cu ce vorbă,
Ăst pahar, vai, el să-l soarbă,
Și să fie hotărât

Văz că zice-n miază zilei,
Tot pământul României
Peste tot întunecat!

A pierit acea duioasă
Stea a lui prea luminoasă,
Ce era a-i lumina,
Carea cu putere mare,
Dedea nouă însuflare,
Oricui i se închina!

Vai! Pe semne reaua soartă
Ca în veac tot pizmă partă,
A voit adevărat
Ca în lume să arate
A sa mare nedreptate,
Ea, printr-îns învederat !

1821, octombrie 25

Mulți în multe feluri zice,
Un bun nume ca să strice
Cu afect rău suflet esc,
Fără mică judecată,
C-o părere prea stricată,
Și cu cuger vrăjmășesc.

Că Tudor Vladimirescul,
Viteazul bun, românescul,
N-a fost vrednic d-alt folos,
Decât să pricinuiască
Nenorocire obștească,
Cu al lui plan ticălos!

Căci a început o treabă,
Fără vreme, prea cu grabă,
Neștiind el, cum și când,
Și după ce-a început-o,
Atuncea a priceput-o,
Că n-a fost dup-a lui gând!

Ș-apoi și altele multe!
Cum că n-a vrut să asculte,
De greul prinț Ipsilant,
Ci a vrut să unelteze,
Unirea s-o speculeze,
Ca viclean, un speculant!

Și râvnind ca să domnească,
A vrut să se hărăzească
Cumplitii oblăduiri,
Și pă greci să-i de în mână,
Numai într- o săptămână,
Strașnicii nenorociri!

Pă care și iscodindu-l,
Și cu scrisori dovedindu-l,
L-a prins și l-a judecat.
Și au hotărât îndată,
C-o dreptate prea ciudată,
Capu de i l-au tăiat.

Zicând că e cu dreptate
A da moarte unui frate,
Fără frică de păcat;
Ca unul ce-a fost sminteală,
După a lor socoteală,
Fiind prost și neplecat.

Iar o minte cu simțire,
Iscusită și subțire,
Vrând cu drept a judeca,
Va cunoaște nedreptatea,
Ce-a făcut-o strâmbătat ea,
Și dreptatea n-o călca!

Și întâi puie-și în minte
Acea de mai nainte,
Stare a Țării Românești,
Cum era ea prefăcută,
În mâini streine-ncăpută,
Și-n fandasii boierești!

Patroșii la o stare,
Vrednică de întristare
Ajunseră toți cu toți.
Toți cufundați în mândrie,
Îmbrăcați în fățarie,
Părinți, și fii și nepoți!

Nu mai socotea la altă,
Decât la treaptă mai naltă
Să ajungă ori și icum,
Nu doar prin vreo vrednicie,
Ci numai prin nimicie,
La drept negândind nicicum!

Ceea ce drept mărturie,
S-ar face o istorie,
Spuind-o tot /pe/ de rost.
Dar fiindcă e știută,
De către toți cunoscută,
Va spune-o și cel mai prost!

Apoi puie și-nceputu,
Cel de mulți nepriceputu,

Al acestui plan sfințit.
Ce acest bățbat îndată,
Cu îndrăzneală ciudată,
Vitejește l-a rosit!

Apoi puie-n socoteală
Ș-a lui toată chibzuială,
De-nceput până-n sfârșit.
Ș-a începutului treabă,
Din nimic, așa în grabă,
Până unde a ieșit!

Ș-apoi judece mai bine,
Cu drept, de i se cuvine,
Așa a se clefeti,
Sau ar fi de cuviință,
Dup-a lui acea silință,
De herou a se vesti...!

Eu unul, n-am îndrăzneală,
A vorbi fără sfială,
Pentru acest vestit bărbat .
Ci, de câte ori aminte,
Îmi vin faptele lui sfinte,
Rămâi cu tot încântat !

Poci zice fără sfială,
Dupa mea socoteală,
Că el, de a și murit,
Îns-a lui prea mare nume,
Râmâne de veci în lume
Lăudat și prea slăvit!

Căci așa cu lari -fari,
Își petrec numai bărbarii
Cu mătușilele lor.
Când seara, șezând la vatră,
Și unul la altul latră,
Închinând la vinișor!

Și spun câte o poveste,
A le trece fără veste,
Vremea-aceea de prisos.
Până când să le sosească,
Somnul, să se odihnească,
Din truda fără folos.

Dar aicea nu încape
Pe moș cu broș să adape,
Ci e lucru-nvederat;
Care poate fiecare
Să judece cum și cine,

E vrednic adevărat!

Cum și curat se-nțelege,
Că nu este după lege,
Moartea a lui Tudorin.
Ci e chiar din pizmuire,
Ce grecii o au din fire,
Ca să ia ei aferim!

Căci nu poate niciodată,
Nici o lege-n lume dată,
Mai vârtos a lui Hristos.
Moarte ca să hotărască,
La persoană vitejească
Care era de folos!

Și care cu trudă mare,
La această-nprejurare
A slujit mai cu dicat.
Și cu a sa vrednicie,
Și-osebita hărnicie
Toată țara-a ridicat!

Și grecii, la pită gată
Năvălind flămânzi, îndată
A mânca-o au poftit,
Și cui o avea gătită,
În loc să-i de mulțămită,
La moarte l-au osândit.!

Căci pe loc a lui lipsire
A pricinuit simțire,
Grecilor lui Ipsilant.
Că Tudor Vladimirescu,
Eroul bun, românescul,
A fost cu duh mai înalt!

Ce voind să-l prăpădească,
De slava lui să-l lipsească,
Ca să o capete ei.
Și mai mult i-au înmulțit-o,
Cu ocară ce-au pățit-o,
D-au ajuns ca vai de ei!

Cărui, de-i lăsa viață
Nu se putea ei să pață
Aceasta ce au pățit.
Ci, cu a lui iscusință,
Și înțeleaptă silință
Ar fi iconomisit!

Cu toate acestea iară

Nu va mai rămânea țară,
Grecilor, precum au fost;
Ci va veni într-o stare
A nu mai fi cu-ntristare,
Precum pân-acum de rost!

Vladimirescul, cu care
S-aibă cinste și mai mare
Să se slăvească în veci.
Fiind el acea pricină,
Stângerii din rădăcină
Fanarioților greci!

Apoi zică cin ' ce-o zice,
Cu cuvânt oricum să strice
Numele lui cel vestit.
Căci ideea mea să facă
Într-alt chip, să se prefacă,
Nu va putea negreșit!

Ci, răspunz prin altă gură,
Care o am drept figură,
Unei vredici esemplări.
Ca zice cu-nțelepcune
Și cu mare isteciune
La astfel de întâmplări!

Măcar fie totdeauna
Valuri multe și furtună
Și cutremur de pământ.
Nu pot face stricăciune,
Unde sânt temeiori bune.
Să fie spre crezământ!